

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อสงครามระหว่างประเทศได้มีการพัฒนามากขึ้นไม่ว่าจะเป็นทางด้านเทคโนโลยี ทางด้านการสื่อสารคมนาคม ความร่วมมือระหว่างประเทศยังเป็นสิ่งจำเป็นมากขึ้น การร่วมมือกันนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้รัฐต้องรวมตัวกันในรูปขององค์การระหว่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศได้เริ่มมีการพัฒนาในกลางศตวรรษที่ 19 และได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง งานในความรับผิดชอบขององค์การระหว่างประเทศนั้นมีขอบข่ายกว้างขวางทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งการปฏิบัติงานดังกล่าว นั้นก่อให้เกิดการพัฒนาและความก้าวหน้าในหมู่ประเทศสมาชิก รัฐสมาชิกจึงเห็นความสำคัญขององค์การระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น และเห็นว่าถ้าจะให้องค์การระหว่างประเทศปฏิบัติหน้าที่ได้ดีเพื่อประโยชน์แก่มวลหมู่สมานิกนั้น รัฐสมาชิกจำเป็นต้องคุ้มครองการปฏิบัติงานให้ปลอดภัยจากการแทรกแซงใด ๆ ความคิดในการคุ้มครองการปฏิบัติงานนี้พัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ จนก่อให้เกิดหลักการให้ความคุ้มกันแก่องค์การระหว่างประเทศ

ความคุ้มกันที่ให้แก่องค์การระหว่างประเทศนั้น แม้ว่าจะวิวัฒนาการมาจากแนวความคิดเกี่ยวกับความคุ้มกันที่ให้แก่วัสดุทางทูต แต่ก็มิได้มีลักษณะเหมือนกันในทุกประการ ทั้งนี้เพราะความคุ้มกันที่ให้แก่วัสดุทางทูตนั้น เป็นความคุ้มกันที่มีลักษณะกว้างขวางทั่วไป ไม่ได้จำกัดให้เฉพาะการกระทำในตำแหน่งหน้าที่เหมือนกับความคุ้มกันที่ให้แก่องค์การระหว่างประเทศ นอกจากนั้นแล้วความคุ้มกันยังเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับพนักงานขององค์การระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นคนในสัญชาติรัฐเจ้าภาพในขณะที่ไม่มีความจำเป็นที่รัฐผู้รับจะต้องให้ความคุ้มกันแก่วัสดุทางทูตซึ่งเป็นคนในสัญชาติของตน ทั้งนี้เพราะความคุ้มกันที่ให้แก่องค์การระหว่างประเทศนั้นมีจุดประสงค์ที่จะคุ้มครองให้องค์การระหว่างประเทศ และพนักงานปลอดภัยจากการแทรกแซงในทุกรูปแบบ ในขณะที่ความคุ้มกันทางการทูตนั้น มุ่งคุ้มครองตัวแทนทางทูต เพื่อให้ปลอดภัยจากอำนาจของรัฐผู้รับเท่านั้น

การให้ความคุ้มกันแก่องค์การระหว่างประเทศโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้องค์การระหว่างประเทศสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นอิสระ และมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุผล

สำเร็จในความมุ่งหมายขององค์การนั้นในทางปฏิบัติแล้วมักจะก่อให้เกิดปัญหาอันเนื่องมาจากการไม่เข้าใจแนวความคิดเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองแก่องค์การระหว่างประเทศอย่างเพียงพอ จึงมักจะมีการนำความคุ้มครองไปใช้ โดยไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการให้ความคุ้มครอง เช่นการอ้างความคุ้มครองเพื่อประโยชน์ส่วนตัว การอ้างความคุ้มครองโดยบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะอ้างหรือการให้ความคุ้มครองเกินขอบเขต การละเมิดความคุ้มครอง การที่นำหลักความคุ้มครองไปใช้โดยไม่ถูกต้องนั้นก่อให้เกิดผลที่ไม่พึงปรารถนา ซึ่งไม่น่าจะเกิดขึ้นถ้าหากมีความเข้าใจในหลักเรื่องความคุ้มครองอย่างพอเพียง

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาว่ากฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องกับความคุ้มครองขององค์การระหว่างประเทศ มีเนื้อหาสาระและแนวความคิดอย่างไร เพื่อที่จะได้ทราบขอบเขตที่เหมาะสมในการให้ความคุ้มครอง

1.2.2 เพื่อศึกษาคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ และความเห็นของนักกฎหมายไทยที่มีต่อปัญหาการให้ความคุ้มครอง ทั้งนี้เพื่อให้ทราบปัญหาและทางแก้ไขในทางปฏิบัติ

1.2.3 เพื่อศึกษาผลกระทบอันเกิดจากการให้ความคุ้มครองแก่องค์การระหว่างประเทศ

1.3 ขอบเขตของการศึกษาและวิจัย

1.3.1 ศึกษากฎหมายระหว่างประเทศในรูปของสนธิสัญญาพหุภาคี และสนธิสัญญาทวิภาคี รวมทั้งคำพิพากษาของศาลระหว่างประเทศ

1.3.2 ศึกษากฎหมายภายในและคำพิพากษาของศาลประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศอันเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ขององค์การระหว่างประเทศ

1.3.3 ศึกษากฎหมายภายในของประเทศไทยและความเห็นของนักกฎหมายไทย ซึ่งเกี่ยวกับความคุ้มครองที่รัฐบาลไทยให้แก่องค์การระหว่างประเทศ

1.4 วิธีการศึกษาและวิจัย

วิธีการดำเนินการศึกษาโดยทั่วไปเป็น 1) การวิจัยเอกสาร (Documentary

Research) โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากคำรากฎหมาย เอกสารที่เกี่ยวข้อง ด้วยทฤษฎีกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ตลอดจนคำพิพากษาของศาลที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทย และของต่างประเทศดังกล่าวแล้ว นำมาเปรียบเทียบวิเคราะห์หาข้อสรุป 2) สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพิจารณาการให้ความคุ้มกัน เช่น เจ้าหน้าที่กองกฎหมายกระทรวงการต่างประเทศ และเจ้าหน้าที่งานคุ้มกันทางการทูต กระทรวงการต่างประเทศ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ

1.5 สมมติฐานในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้คือ "ความคุ้มกันที่ให้แก่องค์การระหว่างประเทศขึ้นอยู่กับหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ"

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

- 1.6.1 ทำให้ทราบขอบเขตของหลักการให้ความคุ้มกัน เพื่อจะนำไปใช้ได้ถูกต้อง
- 1.6.2 ทำให้ทราบผลกระทบอื่น เกิดจากการให้ความคุ้มกันหรือการละเมิดความคุ้มกัน
- 1.6.3 ทำให้ทราบแนวปฏิบัติของประเทศไทยในเรื่องการให้ความคุ้มกัน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย